

Önce zarar verme / Primum Non Nocere

Elk. Müh. Mustafa S. Çınarlı
mustafa.cinarli@emo.org.tr

Sokrat'ın 500 ler meclisinde yargılanmasını Sokrates'in Savunması adlı eserde (Remzi Kitabevi – Azra Erhat, Selahattin Eyuboğlu) anlatan Eflatun; bu saldırının nedenini açıklarken, Sokrates'ten şikayetçi olarak cezalandırılmasını isteyen üç kişiyi Meletos (ozonları), Anytos (siyasetçileri) ve Lycon (söylevcileri) üç meslek grubunun temsilcisi olarak tanımlanır. Toplumsal yararı düşünmeden kendi çıkarları peşinde koşan bu adamların insanlığın gelişimine verdikleri zarar herkesçe bilinmektedir.

Bazıları kimseler ilk meslek örgütlenmesi olarak Süleyman'ın Tağınağı'nın inşaatı sırasında kurulduğuna inandığı duvarcı yapılanmasını referans alabilirler. Usta ünvanı okulda verilmediği için isteyen istediği gibi kullanabilir oldu. Bugün Aydın ili sınırlarında bulunan Afrodısyas'ta eğitim gören yontucular mezun olduktan sonra gittikleri şehirlerde diplomalarını ibra ettikten sonra gittikleri kentin yontucuları tarafından da sınavdan geçirilmekteydi. Da Vinci de meslek hayatının başında gittiği kentlerde sanat bilgisi üç meslektaşının testinden geçiyordu. Bu uygulamaların ortak amacı sadece belirli bir meslek grubunun iç düzenlemesi değildir. Söz konusu kentlerde yaşayan yurttaşların alacakları hizmetin güvencesinin oluşturulması gibi kamu hizmeti de içermektedir. Bu açıdan meslek odaları önce kamu yararını gözetmekle sorumludurlar.

Anlatılmak istenen teknik anlamdaki meslek örgütlenmesinin milattan önceki çağlara dayanmasıdır. Tekniğe ve bilgiye dayalı meslek örgütlenmelerinin kent yaşamının başlaması ile birlikte başladığını kabul edebiliriz. Bunun sonucunda içinde barındırdığı meslek mensuplarının mesleki bilgilerini yaşadıkları toplumun zarar göreceği şekilde kullanmalarının ön-

ne geçmek konusundaki çalışmalar mesleki etik kodlar olarak geçerlilik kazanmaya başlamıştır.

Kapitalizmin son iki yüzyıllık döneminde üretimi arttırmak ve toplumsal artıyı olabildiğince arttırabilmesi için teknik kadrolara gereksinim duyulduğu için üniversiteler daha çok mühendis mezun etmek üzere programlar belirlediler. Mesleki etik kodları hızla değişse de bir sonraki nesle aktarılması sürdürüldü ve bu aktarmaların her aşamasında daha da gelişti.

Ülkemizde son yüzyıldaki mühendislik mimarlık örgütlenme çalışmaları incelendiğinde; Osmanlı'nın son yıllarında ve yeni Cumhuriyetin ilk yıllarında asıl sorunlar listesinde meslek grubu içerisinde yer alanların bu eğitimi almadan ünvan kullananlardan ayırt etme gayreti ilk sıradadır. **TMMOB yasası 1954 yılında hayata geçirilmiştir. Ama bundan önce 3458 sayılı yasa ile mimarlık ve mühendislik ünvanlarının kullanımı tanımlanmış, bu ünvana sahip olanların bunu ODA üyeliği ile kanıtlamaları tariflenmiştir. Bugün hala geçerli olan uygulamayla; mühendisler ve mimarlar mesleklerini yapabilmek için ilgili meslek odalarına üye olmak zorundadırlar ve bu üvandaki kişileri çalıştıranlar ilgili kişilerin meslek odası üyeliklerini aramak zorundadır.**

TMMOB'nin eski başkanlarından Kaya Güvenç bir söyleşisinde; TMMOB'un kuruluşunda il bazında örgütlenmenin neden tariflenmediğini tanımlamıştı; 1954 yılında 6235 sayılı TMMOB yasası TBMM'de tartışılırken mecliste yer alan iktidar

partisinden iki mühendisin avukatlık, doktorluk mesleklerinin il bazında örgütlenmelerinin mühendislik ve mimarlık disiplinleri için doğru olmadığını, bilim ve teknolojinin ışığında merkezi örgütlenmenin en doğru olduğu konusunda meclisi ikna etmeleri ile yasalaştığını aktarmıştı.

Mimarlık ve mühendislik mesleğinin korunabilmesi toplumsal faydanın yararına örgütlenme çalışmaları daha sonraki siyasi iktidarlar tarafından, kendi çıkarları ya da amaçları açısından sakıncalı bulunduğu dönemler olmuştur. Şimdi gene böyle bir dönemden geçmekteyiz. TMMOB nin ve bileşenlerinin üretmiş oldukları ortak aklın, siyasi iktidarların populist politikaların karşısında durması kaçınılmazdır. Eski yunanda dile getirildiği haliyle, halk şımartılmak istemindedir, kendisini şımartacak politikacılara oy verip iktidarı teslim etme eğilimindedir.

İstanbul Boğazındaki köprüler, kurutulan göller, hidroelektrik santraller, termik santraller, belediyeler kanunu, suyun kullanımı ve su havzalarının yaşamsal önemi, nükleer santraller, orman kanunu, petrol kanunu, kıyı kanunu, iş güvenliği kanunu, imar kanunu, yapı denetim kanunu, son yirmi yılda sıklıkla gündeme gelen tartışmalı konulardan bazılarıdır. TMMOB sahip olduğu bilgi birikimi ile bu konularda hep bilimsel ve teknik olarak yapılması gerekeni dile getirmiş, raporlar yayınlamış ve kamuoyunun bilgisine sunmuştur.

Daha sağlıklı bir çevre güvenli gelecek tüm toplumun ortak dileğidir ve ayrıca Anayasanın 56. Maddesi-

nin devlete yüklediği temel görevlerdendir. Kimse nasıl yapıldığını bilmediği, projesinin onaylanmadığı, yapımında kamu tarafından yeterince denetim yapılmayan bir oldu bitti tüneli kullanmak zorunda bırakılmak istememektedir.

Bir sabah uyandığında Kordon'un molozla doldurulduğu ve otobanı şehir içinden geçirme fikrinin uygulanmaya çalışıldığı hala hafızalarımızdadır. Oysa bugün o garip projenin yerine tüm kentin kullandığı trafikten arındırılmış yeşil bir kuşak bulunuyor. Bu yeşil kuşağın da yarına güvenli biçimde kalması TMMOB-nin sorumlulukları arasındadır.

Yılan hikayesine dönen EXPO yarışı bahane edilerek kent içindeki en geniş yeşil alan İncirli betona kurban edilmek istenmektedir. Geçici fuar tesislerinin daha sonra kamu tarafından en etkin biçimde kullanılması hedeflenmeli ve üretilecek çalışmalar her aşamada kamu ile paylaşılmalıdır. Bugün için gerçekleştirilen bu değildir. Şirinyer Parkının geleceğinin ne olacağı da yerel seçim sonucuna kalmış gibidir.

Geçen yıla kadar mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları tarafından üretilen hizmetler yerel yönetimler tarafından aranmaktayken Çevre ve Şehircilik Bakanlığının girişimleri ile önce belediyeler merkezi idarenin buyruklarına uymaya zorlanmış (bu yapılırken belediyeçilik yasasında değişiklik yapılmadan belediyelerin yetkileri gasp edilmişti) ardından da

yerel idarelerin mühendis mimar odaları ile irtibatları koparılmak istenmiştir. Bu tehlikenin farkında varan belediyeler ile TMMOB arasında imzalanmış protokoller ile bazı belediyelerin sakinleri nitelikli mühendislik mimarlık hizmeti almaya devam etmiştir. Oysa tüm kenttaşlar mühendislik-mimarlık hizmeti alma ve aldığı bu hizmetinden kalitesinden emin olmak hakkına sahiptir.

İstenen; müteahhitlerin istedikleri gibi hareket edebilecekleri bir ülke kurma hayalidir. Oysa unutulmalıdır ki pek çok müteahhitin kendi yapı sahasına girmeye yetkisi bulunmamaktadır. İlgili yapı kapsamında proje ya da plan çizme yetkisi bulunmamasına rağmen işin yapımı için gerekli olan anaparayı temin etmesi gerekçesi ile her alanda at koşturmak arzusunda olabilmektedir.

Kentlerdeki konutların ve iş yerlerinin, kamusal alanların bir güvencesi bırakılmamıştır. Karayolları ve DSİ arazilerine AVM, konut ve sağlık tesisleri projeleri, Alsancak stadına AVM tehlikesi her an kapımızdadır. Uzun yıllar tartışıldıktan sonra İzmir'deki yüksek yapıların Liman Arkası bölgesinde olması konusunda görüş birliği oluşturulmasına rağmen Alsancak, Çankaya ve Kahramanlar bölgelerinde yeni yüksek yapı projelerinin haberleri basında yer bulmaktadır. Bu nedenle gerçekleştirilen projelerden dolayı oluşacak kamu zararı ve oluşabilecek her türlü sorumluluk bu sistemi uygulamaya çalışan bakan-

lık görevlileri ile sorumlu oldukları kentleri koruyamayan belediye ve kamu görevlilerinin olacaktır.

Meclis çoğunluğu sağlanarak aritmetik yolla kanunlar değiştirilebilmektedir. Demokrasi sadece meclis alanıyla sınırlı değildir. Meclis dışında da pek çok bileşeni vardır. Meslek odaları bu bileşenlerin içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Kanunlar başka türlü düzenlense bile meslek odalarının kamu adına meslektaşlarını denetleme ve ürettikleri hizmetlerin kalitesinin geliştirilmesi görevi değiştirilemez. Meslek Odalarını zayıflatmak için yapılanlar, gerçekleştirilecek değişikliklerle kanuna uygun olabilir, bu durum hukuksuz oldukları gerçeğini değiştirmeyecektir. Ülkemizin ve halkımızın meslek odalarının özerk ve kamu yararına çalışmalarına her zamankinden daha çok gereksinimi bulunmaktadır.

Siyasi iktidar yapı sektörü ile ilgili olumsuz bulunduğu noktalarda değişiklik yapmak arzusunda olduğunda yapması gereken; meslek odaları, belediyeler, sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışma anlayışına girerek çağdaş adımlar atmak olmalıdır. Hipokrat'ın doktorlara ilk tavsiyesi "önce zarar verme" anlayışını benzeri uygulamalarda sağlamak zorunluluğu vardır ve seçmenine vermiş olduğu sözlerin bu kapsamda ülke gündeminde yeri yoktur. Kimse kamuya ait alanlar için halka rağmen gelir getirici projeler üretmez, ustalıklarında bile.

Üye ile odası arasındaki en temel iki konu iletişim bilgilerinin güncel olarak korunması ve üye ödentilerinin zamanında yatırılmış olmasıdır. Ev ya da işyeri bilginiz-adresiniz, e-posta adresiniz ya da mobil telefon numaranızda değişiklik olduğunda bir ay içerisinde Şubenize bilgi vermeniz, iletişim bilgilerinizin güncel olarak tutulmasını sağlayacaktır.

Odamıza sahip çıkmak için ödenti yükümlüğünüzü yerine getiriniz. 2013 yılı üyelik ödentilerinizi ve geçmiş yıllara ait varsa ödenti borçlarınızı Şubemizi telefonla arayarak (0232 4893435), Şube ya da temsilciliklerimizi ziyaret ederek, www.emo.org.tr/uye/ adresinden öğrenebilirsiniz ya da izmir.orgutlenme@emo.org.tr adresine bilgi postası gönderebilirsiniz.

Kredi kartlarına 12 taksit olanağı bulunmaktadır, Şubemizden bilgi alınız,

Şubemize ait 0232 4893435 nolu telefonla arayarak kredi kartı bilgilerinizi telefonda söyleyebilirsiniz,

EMO Otomasyon şifrenizle erişerek (<https://emop.emo.org.tr/uye/>) 12 taksitle

Aşağıdaki hesap numaralarına ÜYE SİCİL numaranızı da belirterek havale/eft yöntemiyle

Banka Adı	Şube Kodu	Hesap Numarası	IBAN
İş Bankası	3401	5941	TR520006400000134010005941 Alsancak Şubesi
Akbank	411	4880	TR500004600411888000004880 Gazi Bulvarı Şubesi